

Рудниченко Світлана,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
адміністративного права та адміністративного процесу
Херсонського факультету Одеського
державного університету внутрішніх справ
e-mail: Srudnychenko1977@gmail.com
<https://orcid.org/0000-0001-5259-9682>

РЕФОРМУВАННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ: ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Законодавство, як сукупність законів і підзаконних нормативно-правових актів, охоплює більшість сфер життєдіяльності людини. Динамізм політичних, економічних і соціальних суспільних відносин об'єктивно зумовлює потребу постійних змін чинного законодавства. Діяльність щодо зміни якісного стану чинного законодавства охоплює як створення нових нормативно-правових актів, так і покращення або усунення недоліків уже наявних. Виходячи з цього, удосконаленням законодавства в аналізованій сфері є як процес створення нових нормативно-правових актів так і внесення змін і доповнень до вже існуючих з метою слідування та підтримання суспільного та технічного прогресу. Таким чином, удосконалення законодавства у сфері адміністративно-правового регулювання діяльності судової влади України – це сукупність пропозицій відносно модернізування системи судочинства з метою врегулювання нових, динамічно сформованих політичних, економічних і соціальних суспільних відносин в цій сфері.

Ключові слова: законодавство, судова влада, реформування, правові аспекти.

Rudnychenko S. JUDICIAL REFORM: LEGAL ASPECTS

Legislation, as a set of laws and regulations, covers most areas of human life. The dynamism of political, economic and social relations objectively necessitates constant changes in current legislation. Activities to change the quality of current legislation include both the creation of new regulations and the improvement or elimination of existing deficiencies. Based on this, the improvement of legislation in the analyzed area is both the process of creating new regulations and making changes and additions to existing ones in order to follow and maintain social and technological progress. Thus, the improvement of legislation in the field of administrative and legal regulation of the judiciary of Ukraine is a set of proposals for modernizing the judiciary in order to resolve new, dynamically formed political, economic and social relations in this area. Thus, legislators in carrying out law-making activities should not only be aware of the basic requirements of rule-making techniques, but also be aware of the feasibility of this activity in general, by analyzing the objective factors influencing the scope of legal influence. The main indicators of the success of law-making activities are the quality of newly adopted regulations, or certain parts of which supplement the existing ones. Among the main negative factors that affect the quality of regulations, and thus lead to gaps and other shortcomings in the law, are the following: improper compliance of lawmakers with the principles of lawmaking; improper observance of the rules of legislative technique by the subjects of law-making; low legal culture of lawmakers, lack of clear interaction between government officials, lobbying, as well as financial difficulties, which make the implementation of many laws simply impossible.

Key words: legislation, judiciary, reforms, legal aspects.

Постановка проблеми. Серед основних негативних чинників, що впливають на функціонування судової системи є недосконалість нормативно-правових актів, які тягнуть за собою виникнення вагомих прогалин що робить судову владу та її систему не прозорою та не ефективною. та інших недоліків права, є наступні: неналежне дотримання суб'єктами правотворчості принципів правотворчої діяльності; неналежне дотримання суб'єктами правотворчості правил законодавчої техніки; невисока правова культура суб'єктів правотворчості, відсутність чіткої взаємодії між представниками влади, лобіювання, а також фінансові труднощі, через які реалізація багатьох законів стає просто неможливою. *Об'єктом дослідження* є суспільні відносини, які виникають під час здійснення публічною адміністрацією адміністративно-правового регулювання діяльності судової влади України.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Реформування судової системи для ефективного функціонування судової влади є актуальним питанням вже багато років і процес цей нажалі не завершений. Дуже багато науковців присвятили цьому питанню свої праці. Серед них такі: Н. Невмержицька, В. Куценко, О. Тарнопольська, М. Клеандрового, О. Копана, В. Кравчука, О. Красноборова, Н. Кузьменко, В. Куценка, В. Лаговського та інші.

Мета статті полягає у тому, щоб проаналізувавши основні проблеми визначити основні напрямки удосконалення законодавства у цій сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. Незалежна судова влада це показник демократичної держави. В нашій державі судова система перебуває в процесі змін. Останні роки було здійснено дуже багато змін в нормативно-правових актах, але чи раціонально вони працюють, це питання залишається відкритим. Наприклад Невмержицька Н вказує, що аналізуючи українське законодавство, формування якого відбувається як хаотичне накопичення нормативно-правових актів, можна знайти багато прикладів, коли прийняття нових нормативно-правових актів супроводжується певними регресивними змінами чинного законодавства [1, с. 64]. А от О. Тарнопольська в рамках досліджуваного питання, пропонує напрями

вдосконалення сучасної законотворчості, які сприятимуть запобіганню появи прогалин та своєчасному їх усуненню: у першу чергу, необхідно змінити існуючу практику законотворчості на стадії підготовки проекту закону, для прикладу – розробка проекту групою вчених-юристів та практиків.

А от багато науковців пропонують виносити найважливіші законопроекти на загальнонародне обговорення – референдум. Та чи не призведе це до затягування в прийнятті нових законів та просуванні реформ. Адже час досить швидко плине. Навесні 2021 року Президент України заявив, що завершить судову реформу за три роки. Але чи це відбудеться покаже час, тим більш потрібно досягти позитивних результатів після завершення реформи, а не провести чергову реформу заради реформи. Оскільки рівень довіри населення до судової системи залишається дуже низьким оскільки відновлювати свої порушені права у судовому порядку можна довгими роками, які не кожен громадянин хоче витратити в сучасних умовах.

Судово-правова реформа України має носити комплексний характер і починатись із внесення змін до Конституції України, законодавства з питань питань судоустрою та статусу суддів, реформування суміжних інститутів (прокуратури, адвокатури, правоохоронних органів), та внесення актуальних змін до процесуального законодавства та законодавства, що регулює порядок виконання судових рішень [2].

Не можна забувати, що в основу проведення судово-правової реформи в Україні повинні стати міжнародні стандарти незалежності суддів, кращий досвід іноземних держав, які мають найкращі судові системи. Також детальний аналіз вітчизняного досвіду для точного розуміння що повинно відійти в небуття, а який досвід повинен розвиватись та накопичуватись. І звичайно не можна забувати про напрацьовані пропозиції щодо вдосконалення судової влади в Україні, які пройшли експертизу Венеціанської Комісії, напрацьовані Конституційної Асамблеї та пропозиції які пропонують вітчизняні вчені та законодавчі комісії з урахуванням специфіки держави та нашого суспільства.

На нашу думку, нагальною проблемою судової влади є брак нових кадрів та корупційна складова при проходженні конкурсного відбору перед призначенням на посаду в судах на місцях.

Крім того, слід вказати, що судова влада виконує дві основні функції – правосуддя та діловодства, а от недосконалі бюрократичні процедури діловодства є тим чинником, який може призвести до невиконання гуманного і справедливого рішення суддею, або взагалі унеможливити прийняття такого рішення [3, с. 174]. Для зменшення документообігу нагальним є перехід до електронного способу забезпечення судової системи. Для прикладу ми можемо використати досвід США, які мають найбільш досконалі комп'ютерні програми [4]. Також для завершення судової реформи доцільним буде використання досвіду Німеччини, в цій країні, наприклад, подання документів, їх оброблення та навіть винесення рішення відбуваються в електронному форматі [5].

Дуже затягує процес призначення на посади та звільнення із посад, а також притягнення до дисциплінарної відповідальності участь Верховної Ради України, Президента України та органів виконавчої влади. Доцільним було б повністю виключити участь цих органів із вище зазначених процесів.

Для зменшення бюрократизму доцільним є встановлення виключно конкурсні засади добору суддів, а також під час їх переведення до інших судів, як і до судів вищого рівня, на основі прозорих та об'єктивних критеріїв і процедур.

Європейська асоціація суддів висловлює велику занепокоєність ситуацією в Україні в сфері дисциплінарної відповідальності суддів. Наприклад, будь-яка спроба представників законодавчої і виконавчої влади притягнути суддю до дисциплінарної відповідальності за винесення конкретного рішення (якщо відсутнє кримінальне діяння чи пряме нехтування професійними суддівськими стандартами) є невинуватим втручанням в судовий процес і становить пряму загрозу незалежності суддів. Підставами для дисциплінарної відповідальності судді, зокрема підстави для його/її звільнення мають бути чітко встановлені законом. Дисциплінарні органи повинні мати чіткі підстави для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності. Розгляд дисциплінарної справи має проводитися тільки незалежним трибуналом, який має гарантувати всебічну реалізацію права на захист.

У рамках адаптації вітчизняного законодавства до законодавства Європейського союзу та у зв'язку із фінансуванням більшості реформ закордонними партнерами міжнародною спільнотою приділяється пильна увага до реалізації судової діяльності України за здійснення її реформування з врахуванням міжнародних норм для побудови справедливого, ефективного та належного судочинства.

На нашу думку позиція асоціації правників щодо підвищення фінансового забезпечення суддів і збільшення заробітної плати суддів є доволі абсурдною та не доцільною. Оскільки саме заробітна плата суддів наразі є досить високою і це спонукає їх не зважати на принцип доброчесності під час розгляду судових справ [5]. А от підвищення заробітних плат іншим працівникам судового апарату є дуже актуальним.

Висновки. Отже, можемо зробити висновок що реформування судової влади перебуває ще у процесі становлення і до завершення цього процесу може відбутись багато актуальних змін як у вітчизняному суспільстві так і у світовій спільноті. Але швидке закінчення цього процесу має бути якісним, бо суди кожної інстанції вирішують справи які стосуються життя як суспільства так і кожного громадянина, які мають право на правову державу та досконалу судову систему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Адміністративно-правові методи. Мего-Інфо - Юридичний портал №1. URL:

<https://cutt.ly/eK49jQN>

2. Концепція реформування судової системи України. Асоціація правників України URL: <https://uba.ua/ukr/projects/15/>

3. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. Т. 1. 592 с.

4. Галуцько В. В. Адміністративно-правові відносини. Алгоритм дослідження. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 3. С. 126-131.

5. Баулін Ю. В. Теоретичні і прикладні проблеми відповідальності за порушення прав за кримінальним законодавством України. Харків: Вид-во «Кросроуд». 2008. С. 148.

REFERENCES:

1. Administratyvno-pravovi metody. [Administrative and legal methods]. Meho Info.Yurydychnyi portal №1. Retrieved from: <https://cutt.ly/eK49jQN> [in Ukrainian].

2. Kontsepsiia reformuvannia sudovoi systemy Ukrainy. (2014). [The concept of reforming the judicial system of Ukraine]. Asotsiatsiia pravnykiv Ukrainy. Retrieved from: <https://uba.ua/ukr/projects/15/> [in Ukrainian].

3. Averianov, V. B. (2007). Administratyvne pravo Ukrainy. [Administrative law of Ukraine]. T.1. 592. [in Ukrainian].

4. Halunko, V. V. (2016). Administratyvno-pravovi vidnosyny. Alhorytm doslidzhennia. [Administrative and legal relations. Research algorithm] *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. № 3. 126-131. [in Ukrainian].

5. Baulin, Yu. V. (2008). Teoretychni i prykladni problemy vidpovidalnosti za porushennia prav za kryminalnym zakonodavstvom Ukrainy. [Theoretical and applied problems of liability for violation of rights under the criminal law of Ukraine]. 148. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 2.05.2021

УДК 342.922

Туровець Юрій Миколайович,

доцент кафедри кримінального права та процесу

Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова

кандидат юридичних наук, доцент, заслужений юрист України

e-mail: y_turovets@univer.km.ua

<https://orcid.org/0000-0002-1110-9234>

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЗВИТОК ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

Дослідження присвячено особливостям розвитку правового регулювання розвитку адміністративних послуг у сфері будівництва. Визначено правові основи зазначених послуг з найдавніших часів до сьогодні. Встановлено особливості сучасного стану правоохоронної діяльності у досліджуваній сфері. Проаналізовано дослідження науковців, законодавчі та підзаконні акти. Визначено особливості та доцільність розробки концепції містобудівного права як окремої комплексної галузі та створення єдиного законодавчого акту.

Автор відзначає наявність таких етапів правового регулювання надання адміністративних послуг у сфері будівництва: княжий, дореволюційний, радянська доба, період становлення та реформування законодавства в незалежній Україні, новітній. період оцифровки.

Розвиток правового регулювання надання адміністративних послуг у сфері будівництва в Україні Слід зазначити, по-перше, що розвиток міського права як такого бере свій початок із Стародавньої Греції, проте, на нашу думку, тексти важко передбачити, чи ці норми надання адміністративних послуг або спрямовані на регулювання лише особливостей будівництва як такого.

Система управління містобудуванням УРСР характеризувалася великою чисельністю, що суттєво паралізувало якість покладених на неї функцій. Як і в усій тогочасній системі управління, мало місце невиправдане дублювання управлінських рішень, що в свою чергу негативно позначилося на якості та ефективності їх реалізації.

Зі здобуттям Україною незалежності відбулося розширення системи правового регулювання досліджуваної території, але будівельна галузь завжди відзначалася масовістю.

Автор зазначає, що адміністративні послуги на досліджуваній території можна вважати інститутом міського права, який мав би ознаки комплексної галузі права. Проте становлення галузі права, з одного боку, матиме позитивний вплив у контексті розвитку наукових підходів до системного вивчення досліджуваних відносин, однак, важливою є, по-перше, правова система. Якщо говорити про сферу будівництва, то, напевно, є логіка в розробці єдиного БУД, який би визначав загальні принципи регулювання у цій сфері, однак, слід мати на увазі, що не передбачається бути єдиним актом. питання, особливо коли йдеться про надання послуг у сфері будівництва.

Автор стверджує, що сьогодні має йти не стільки про формування єдиного акту, скільки про якість правових